

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-577/21 – 1

Kohtuasi C-577/21

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

20. september 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus, Bulgaaria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

11. august 2021

Hagejad:

LM

NO

Kostja:

HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG

KOHTUMÄÄRUS [...]

Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus) [...]

[...]

[[...]; kohtukoosseis ja riigisisene menetlus] võttis otsuse tegemisel arvesse järgmisi asjaolusid:

- 1 Kohtumäärusega [...] lõpetas eelotsusetaotluse esitanud kohus tõendite kogumise, alustas suulist menetlust ja tunnistas, et menetlusstaadium võimaldab teha kohtuasjas otsuse. Lahendi ettevalmistamisel leidis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Saksa õigus, mida kohaldatakse kohustuse suhtes hüvitada mittevaraline kahju, mille on lapsele tekitanud ühe vanema surm liiklusõnnetuse tagajärjel, võib olla vastuolus liidu õigusega. Täpsemalt on tegemist Saksa õiguses sätestatud

nõudega, mille kohaselt on lapsel õigus kõnealusele hüvitisele ainult siis, kui tal on ühe vanema surmast põhjustatud valu ja kannatuste tagajärjel tekkinud patoloogiline tervisekahjustus.

- 2 [[...]; märkused riigisisese menetluse kohta] Seetõttu tegi eelotsusetaotluse esitanud kohus järgmise

KOHTUMÄÄRUSE:

- 3 Kohtumäärus, millega lõpetati tõendite kogumine, alustati suulist menetlust ja tunnistati, et menetlusstaadium lubab teha lõpliku kohtuotsuse, **tühistatakse**.
- 4 Euroopa Liidu Kohtule **esitatakse** eelotsusetaotlus [[...]; juhised kohtu administratsioonile].
- 5 Menetlus **peatatakse** [...], kuni Euroopa Kohus on teinud eelotsuse.
- 6 [[...]; märkused riigisisese menetluse kohta]
- 7 [...]

I. KOHTUASJA ASJAOLUD

1. POOLTE KIRJELDATUD ASJAOLUD JA POOLTE NÕUDED EELOTSUSETAOTLUSE ESITANUD KOHTUS

1.1. Hagejate väited

- 8 Hagiavalduses [...] märkisid tütre LM ja NO nende seaduslikuks esindajaks oleva isa CD vahendusel, et nende ema oli AB, kes suri 27. juulil 2014 toimunud liiklusõnnetuse tagajärjel. Emsdettenis (Saksamaa) toimunud liiklusõnnetuse põhjustas CD.
- 9 Ema surma tõttu on kahjustatud nende vaimne tervis. Seda väljendavad järgmised sümptomid: unetus ja hirmunenäod; meeleolumuutused – ärrituvus, rahutus, introvertsus; sotsiaalne eraldumine ja enesesse kapseldumine; huvi puudumine varasemate meelelahutuslike tegevuste vastu; hirmuseisundi kergem teke.
- 10 CD-1 oli kostjaks oleva kindlustusandjaga „HUK COBURG Allgemeine Versicherung AG“ (HUK) sõlmitud tsiviilvastutuskindlustuse leping. HUK maksis mõlemale hagejale nende ema surma tõttu 5000,00 euro suuruse hüvitise, mis oli nende arvates ebapiisav. Hagejad märgivad, et kummalegi neist tuleb maksta hüvitisena veel 300 000 Bulgaaria leevi (BGN), mida HUK ei ole neile maksnud. Seetõttu paluvad nad HUKilt nimetatud hüvitis nende kasuks välja mõista [[...]; viide hagiavaldusele ja hagejate muudele menetlustoimingutele].

1.2. Kostja väited

- 11 Kostjaks olev HUK esitas kostja vastuse, milles ta vaidles hagile vastu. Ta märkis järgmist:
- a) Kohaldatav on Saksa õigus. 27. juulil 2014 kehtinud Saksa õiguse kohaselt ei tulnud aga kolmandatele isikutele tekitatud mittevaralist kahju hüvitada, kui see kahju ei väljendunud traumaatilises tervisekahjustuses. Alates 22. juulist 2017 näeb Saksa õigus ette kohustuse hüvitada kolmandatele isikutele tekitatud mittevaraline kahju, kui need isikud olid kannatanuga eriti lähedases suhtes.
- b) AB aitas oma surmale kaasa, sest
- ta oli kaassõitja mootorsõidukis, mida juhtis alkoholihoobes juht;
  - ta ei olnud kinnitanud turvavööd;
- c) nõutud hüvitis on liiga suur. Seetõttu palub HUK jätta hagi rahuldamata [...].

2. ASJAOLUD, MILLE EELOTSUSETAOTLUSE ESITANUD KOHUS ON TUVASTANUD PÄRAST POOLTE VÄIDETE JA KOHTUASJAS KOGUTUD TÕENDITEGA TUTVUMIST

- 12 AB on sündinud 28. septembril 1987 [...]. 12. mail 2006 sündis tema vanem tütar NO ja 27. juulil 2010 tema noorem tütar LM. Tütarde isa on CD [...]. Nad olid tavalised lapsed, keda hooldasid nende vanemad [...].
- 13 CD ja AB asusid 2013. aastal elama Saksamaale, et seal töötada. 26. juuli 2014. aasta õhtul pidasid CD ja AB viimase nõo poja sünnipäeva. CD jäi õlut ja AB nägi seda [...].
- 14 Pärast keskööd hakkasid CD ja AB koju sõitma, kusjuures CD sõitis kella 3.00 paiku sõiduautoga Opel mööda Emsdettenis asuvat Neubrückenstraße (Münsteri ringkond (Regierungsbezirk), Saksamaa). AB sõitis koos temaga kaassõitja istmel, ilma et ta oleks kinnitanud turvavööd.
- 15 Sõiduauto Opel kiirus oli ligikaudu 113 km/h. Sõiduk ületas raudteeületuskoha ja pörkas seejärel vastu läheduses pargitud sõidukit. Pärast kokkupõrget kaotas Opel tasakaalu ja pörkas vastu piirdeposti. Seejärel jäi sõiduk teele, rattad ülalpool.
- 16 AB suri õnnetuse tagajärjel. Kui AB oleks kinnitanud turvavöö, ei oleks ta surmavaid vigastusi saanud. Kohe pärast õnnetust oli CD alkoholisaldus veres 1,17 ‰ [...]. Tuvastatud on, et kõnealusel kuupäeval oli CD-l kehtiv tsiviilvastutuskindlustuse leping, mille ta oli sõlminud HUKiga [...].
- 17 NO ja LM olid ema surmast teada saamise ajal Bulgaarias [...]. Pärast ema surma olid mõlemad lapsed kurvad ja kannatasid tema kaotuse tõttu; nad nutsid ja

leinasid teda. Ema surma mainimisel kogesid nad pingeid; nad tundsid emotsionaalset tühjust; nad igatsesid [oma ema] kallistada. Patoloogilist tervisekahjustust neil ema surma tõttu ei tekkinud [...].

- 18 HUK maksis 27. juulil 2017 kummalegi [hagejale], LM-ile ja NO-le, [...] 5000,00 euro suuruse hüvitise. Hüvitis ei puudutanud mittevarealist kahju [...].

III. KOHALDATAV RIIGISISENE ÕIGUS

- 19 Kohtumäärusega [...] tuvastas Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus), et kohtuvaidluse suhtes on Rooma I määruse artikli 7 lõike 2 teise lõigu ja Rooma II määruse artikli 4 lõike 1 järgi kohaldatav Saksa õigus.
- 20 Kohaldatava Saksa õiguse asjakohased sätted on järgmised:
- Saksa tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, edaspidi „BGB“) § 844 enne selle muutmist 22. juulil 2017 seadusega, millega kehtestatakse õigus toitjakaotushüvitisele;
  - BGB §-d 823 ja 253;
  - kindlustuslepingu seaduse (Gesetz über den Versicherungsvertrag) § 115;
  - Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus, edaspidi „BGH“) 10. mai 2015. aasta otsus VI ZR 8/14 ja 16. jaanuari 2001. aasta otsus VI ZR 381/99 [...].

IV. LIIDU ÕIGUSNORMID, MIDA PALUTAKSE TÕLGENDADA

- 21 [...]
- Nõukogu 30. detsembri 1983. aasta teise direktiivi 84/5/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (edaspidi „teine mootorsõidukite direktiiv“) artikli 1 lõige 1

V. PÕHJENDUSED, MILLELE TUGINEDES EELOTSUSETAOTLUSE ESITANUD KOHUS LEIAB, ET TAOTLETUD EELOTSUS ON KOHTUASJAS ÕIGE LAHENDI TEGEMISEKS ASJAKOHANE

- 22 BGH väljakujunenud praktika kohaselt makstakse hüvitist valu ja kannatuste eest ühe vanema surma korral ainult juhul, kui valu ja kannatused on tekitanud patoloogilise tervisekahjustuse – haigestumise (BGH 10. mai 2015. aasta otsus VI ZR 8/14 ja 16. jaanuari 2001. aasta otsus VI ZR 381/99). Käesolevas asjas tuleks juhul, kui Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus) kohaldaks BGH

tõlgendust, jätta hagejate hagi rahuldamata, kuna neile ema surma tõttu põhjustatud valu ja kannatused ei tekitanud patoloogilist tervisekahjustust.

- 23 Mõiste „isikukahju“ teise mootorsõidukite direktiivi artikli 1 lõike 1 ja nõukogu 14. mai 1990. aasta kolmanda direktiivi 90/232/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (edaspidi „kolmas mootorsõidukite direktiiv“) artikli 1 lõike 1 tähenduses hõlmab ka psüühilisi haigestumisi ja kannatusi (Euroopa Kohtu 24. oktoobri 2013. aasta otsus Drozdovs, C-277/12, EU:C:2013:685, punkt 38). Lisaks tuleb seda mõiste tõlgendada laialt (kohtuotsus Drozdovs, punkt 40).
- 24 BGH analüüs, mille kohaselt peavad haigused ja kannatused olema tekitanud patoloogilise tervisekahjustuse, kitsendab märkimisväärselt mõiste „isikukahju“ tõlgendamist. Lisaks kitsendab mõiste „isikukahju“ selline piiramine tegelikkuses märkimisväärselt nende isikute ringi, kellel on õigus saada hüvitist mittevaralise kahju eest, mille on põhjustanud nende sugulase surm liiklusõnnetuse tagajärjel.
- 25 On võimalik, et BGH tõlgendus on liidu õigusega vastuolus, sest sellega, et see tõlgendus kitsendab märkimisväärselt isikute ringi, kellele tuleb maksta hüvitist mittevaralise kahju eest, mille on tekitanud nende sugulase surm liiklusõnnetuse tagajärjel, piirab see mootorsõidukite direktiivide soovitatavat toimet. Seetõttu esitab Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus) Euroopa Kohtule käesoleva eelotsusetaotluse esimese küsimuse.
- 26 Kui tegemist on eraõiguslike isikute vahelise vaidlusega, ei ole liikmesriigi kohus kohustatud jätma kohaldamata riigisiseseid õigusnorme, mis on vastuolus direktiivi sätetega (Euroopa Kohtu 7. augusti 2018. aasta otsus Smith, C-122/17, EU:C:2018:631, punkt 49). Liikmesriigi kohus on siiski kohustatud enne tõlgendamata riigisiseseid õigusnorme viisil, mis on kooskõlas liidu õigusega (samas).
- 27 Käesoleval juhul võib BGH tõlgendus olla vaid üks Saksa õiguse võimalikest tõlgendustest. Seetõttu on käesoleva kohtuasja õigeks lahendamiseks oluline, kas eelotsusetaotluse esitanud Bulgaaria kohus võib kohaldatava Saksa õiguse (teise liikmesriigi õigus) tõlgendamisel lähtuda liidu õigusega kooskõlalise tõlgendamise põhimõttest.
- 28 Kui Saksa õigusele BGH antud tõlgendus, mille kohaselt tuleb hüvitist mittevaralise kahju eest, mille on tekitanud lähisugulase surm liiklusõnnetuse tõttu, maksta üksnes patoloogilise tervisekahjustuse korral, on vastuolus liidu õigusega ja Bulgaaria kohus võib tõlgendada Saksa õigust kooskõlas liidu õigusega, siis võiks Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus) tõlgendada Saksa õigust teisiti kui BGH ja hüvitise hagejate kasuks välja mõista. Seetõttu esitab Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus) Euroopa Kohtule esimese ja teise küsimuse.

VI. EELOTSUSETAOTLUS

29 Nendel asjaoludel esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas mõiste „isikukahju“ tõlgendamine nii, et psüühilise valu ja kannatuste korral, mille on põhjustanud lapsele ühe vanema surm liiklusõnnetuse tagajärjel, on sellega tegemist ainult siis, kui see valu ja need kannatused on tekitanud lapsel patoloogilise tervisekahjustuse, on vastuolus direktiivi 84/5/EMÜ artikli 1 lõikega 1?

2. Kas põhimõte, mille kohaselt peab liikmesriigi kohus tõlgendama riigisisest õigust kooskõlas liidu õigusega, kehtib juhul, kui liikmesriigi kohus ei kohalda omaenda riigisisest õigust, vaid muu Euroopa Liidu liikmesriigi õigust?

[...]